

BOSNA I HERCEGOVINA:
Проект побољшања доступности финансија за мала и средња предузећа
Оквир за преглед мјера заштите околиша

- ažurirano u martu 2012. godine i za potrebe dodatnog finansiranja -

1. Ovaj Okvir za pregled mjera zaštite okoliša (u daljem tekstu: Okvir) opisuje procedure koje će uključene institucije za finansijsko posredovanje (u daljem tekstu PFI (Participating Financial Intermediaries) i jedinice za implementaciju projekta (PIU) primjenjivati na pod-projekte koji će se finansirati u okviru projekta Pобољшанја доступности finansijskih sredstava za mala i srednja poduzeća (u daljem tekstu: Projekt) kao i dodatno finansiranje istog, sa osvrtom na pitanja Procjene uticaja na okoliš (EA).

Pregled

2. Svi pod-projekti koji će se finansirati u okviru Projekta podliježu procesu kontrole sa aspekta zaštite okoliša koju će provoditi PFI uz uključenje procedura koje su opisane u ovom Okviru. Ove procedure i zahtjevi odražavaju zakonske zahtjeve procjene uticaja na okoliš Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) i Republike Srpske (RS), zaštitnih mjera Svjetske banke o procjeni uticaja na okoliš (OP/BP/GP 4.01) i Priručnika Svjetske banke o sprečavanju i ublažavanju zagađivanja (PPAH).

3. Procjena utjecaja na okoliš se vrši u cilju utvrđivanja eventualnih pozitivnih ili negativnih utjecaja predloženih pod-projekata; te predlaganja mjera ublažavanja koje je potrebno poduzeti kako bi se spriječili ili umanjili negativni utjecaji.

4. Za svaki pod-projekt koji se bude finansirao u okviru ovog Projekta, PFI će biti odgovorni da osiguraju (a) da su uspostavljene sve procedure i pribavljena sva odobrenja vezana za zaštitu okoliša iz FBiH, odnosno RS, prije donošenja konačne odluke o finansiranju u okviru Projekta, (b) da su dostavljeni svi prateći dokumenti, i (c) da su zadovoljene sve dodatne mjere zaštite okoliša Svjetske banke.

5. Propisi FBiH/RS za procjenu utjecaja na okoliš nalažu da nadležna ministarstva (Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Ministarstvo prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije RS) utvrde da li pod-projekt zahtijeva detaljnu Procjenu utjecaja na okoliš (PUO/ŽS tj. EIA) slično kao za projekte Svjetske banke iz kategorije "A". Priprema PUO/ŽS tj. EIA bi bila neophodna u dva slučaja: (a) pod-projekt se nalazi na regulatornom spisku za koji je PUO/ŽS tj. EIA obavezna, ili (b) kada, nakon prethodne procjene pod-projekta (koja je dio zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole), nadležno ministarstvo smatra da je potrebna detaljna PUO/ŽS tj. EIA. Ministarstvo takođe može zatražiti i djelomični PUO/ŽS tj. EIA (slično kao za kategoriju „B“ Svjetske banke), ili može izdati dozvolu na temelju primljenog zahtjeva (prethodne procjene).

6. Bez obzira na detalje procedura FBiH/RS, svi oni pod-projekti za koje je obavezna puna procjena utjecaja na okoliš neće dolaziti u obzir za finansiranje u okviru ovog Projekta

Procedure okolišne procjene pod-projekata

7. Slijedi spisak osam elemenata procedure okolišne procjene pod-projekata:

- Usklađenost sa zahtjevima okolišne procjene FBiH/RS
- Razvrstavanje (screening)
- Dokumentacija
- Javno konsultiranje
- Objavljivanje
- Pregled i odobravanje
- Obaveza ispunjavanja zahtjeva
- Monitoring i izvještavanje

8. Više detalja o procedurama potrebnim za sve navedene elemente opisani su u daljem tekstu.

USKLAĐENOST SA ZAHTJEVIMA PROCJENE UTICAJA NA OKOLIŠ FBiH/RS

9. Ako je pod-projekt na regulatornom spisku za koji je obavezna procjena uticaja na okoliš, ili nadležno ministarstvo utvrdi da je, po zahtjevima FBiH/RS, potreban puni PUO/ŽS tj. EIA¹, takav pod-projekt neće dolaziti u obzir za finansiranje u sklopu ovog Projekta.

10. Za sve ostale projekte, za koje se ne traži okolišna dozvola, ili se izdaje bez dodatnih dokumenata, ili se izdaje na opštinskom nivou za RS ili kantonalnom za FBiH, ili za koje ministarstvo traži djelomični PUO/ŽS, PFI moraju demonstrirati da su zadovoljeni svi zahtjevi FBiH/RS vezani za procjenu uticaja na okoliš. Primatelj pod-zajma biće odgovorni za ispunjavanje zahtjeva vezanih za procjenu uticaja na okoliš FBiH/RS kao i da provjere da su sva okolišna odobrenja, dozvole, licence, itd. potrebne za pod-projekt uredno pribavljene od nadležnih organa, kao što je propisano u zakonima FBiH/RS. Primatelj pod-zajma je odgovoran da implementira i sve zakonske obaveze koje mogu proizaći iz relevantnih promjena u zakonodavstvu FBiH/RS u toku implementacije projekta.

PFI treba da provjere da u svojim dosjeima za pod-projekte posjeduju: (a) kompletnu dokumentaciju procjene uticaja na okoliš za FBiH/RS, (b) zvanična odobrenja za dokumentaciju izdana od organa nadležnih za zaštitu okoliša, i (c) primjerke okolišne dozvole. Ukoliko neki od dokumenata nedostaje, PFI ga pribavlja od primatelja pod-zajma.

¹ Zakon o zaštiti okoliša (Službene novine FBiH 33/03) i Zakon o zaštiti životne sredine (Službeni glasnik RS 53/02), i sve revizije i dopune istih kao i svi odgovarajući podzakonski akti.

RAZVRSTAVANJE

11. U okviru sistema procjene uticaja na okoliš FBiH/RS, nadležni organi ocjenjuju pod-projekte da utvrde da li je potrebna procjena uticaja na okoliš. Po sistemu Svjetske banke, pod-projekti se razvrstavaju u četiri kategorije. PFI će, u bliskim konsultacijama sa jedinicama za implementaciju projekta, kad to bude potrebno, provjeravati ove evaluacije.

Kategorija I (Niski rizik): pod-projekti za koje se očekuje da će imati zanemariv utjecaj na okoliš, za koje neće biti potrebno vršiti procjenu uticaja na okoliš.

Kategorija II (Srednji rizik): pod-projekti sa utjecajima koji se odmah mogu utvrditi, a za koje je moguće odrediti standardne preventivne i/ili mjere ublažavanja bez izvođenja detaljne procjene utjecaja na okoliš –PUO/ŽS tj. EIA. Mjere ublažavanja su standardne i obično podrazumijevaju valjanu praksu održavanja ili dobru praksu inženjeringa.

Kategorija III (Visoki rizik – ne dolazi u obzir za finansiranje): pod-projekti koji imaju potencijalne i vrlo značajne odnosno nepopravljive utjecaje na okoliš čije je razmjere teško utvrditi u fazi identifikacije projekta (oni će se vjerojatno identificirati u prvom koraku).

Kategorija IV (ne dolazi u obzir za finansiranje): pod-projekti ili preduzeća uključena u proizvodnju ili korištenje opasnih ili nezakonitih materijala. *(Ova kategorija mogla bi se baviti s potencijalnim pod-projektima koji su povezani sa međunarodnim sporazumima čiji BiH nije potpisnik, tj. rezbarenje slonovače, korištenje CFC-a i sl.).*

PFI prvo utvrđuje da li se postojeće preduzeće bavi proizvodnjom ili izradom određenih zabranjenih industrija/proizvoda koji se nalaze na “Projektnoj Listi zabrane” (vidi Aneks A). Svako postojeće preduzeće ili predloženi pod-projekt koji uključuje pomenute industrije ili proizvode se smatra da spada u kategoriju IV i samim tim ne može se finansirati u okviru ovog Projekta.

12. Dalje, uz konsultacije sa Jedinicom za implementaciju projekta FBiH ili RS, PFI će koristiti materijale prikupljene u prethodnom poglavlju (Usklađenost sa zahtjevima okolišne procjene FBiH/RS) kako bi se pod-projekt mogao procijeniti na osnovu Kriterija razvrstavanja (Screening Criteria) koji se nalaze u Aneksu B. Ukoliko se utvrdi da je jedan ili više kriterija pod-projekta iz kategorije “Visokog utjecaja“, PFI će takav pod-projekt svrstati u kategoriju III (Visoki rizik). Svi pod-projekti svrstani u kategoriju III neće se moći finansirati u okviru ovog Projekta.

13. Svi pod-projekti za koje PFI utvrdi da imaju blage utjecaje (ograničene, privremene i lako uklonjive pomoću konvencionalnih mjera gradnje ili rada) se svrstavaju u Kategoriju II (Srednji rizik), a u slučaju da su utjecaji zanemarivi ili u tolikoj mjeri blagi da nije potrebno poduzimati nikakve naročite mjere zaštite okoliša, PFI takve pod-projekte svrstava u Kategoriju I (Niski rizik).

IZ PROJEKTA SVJETSKJE BANKE MOGU SE FINANSIRATI SAMO POD-PROJEKTI SVRSTANI U KATEGORIJE I ILI II.

S obzirom da za pod-projekte kategorije I nije potrebna dalja procjena utjecaja na okoliš, nastavak ovog Okvira se odnosi samo na pod-projekte Kategorije II.

14. Potreban je Plan okolinskog upravljanja (EMP). Obrazac za detaljni EMP je dat u Aneksu C. Za neke pod-projekte PFI može smatrati da je suvišno tražiti sve informacije koje se nalaze u Aneksu B, odnosno da su neke stavke očite ili nepodesne. U slučaju onih pod-projekata koji imaju niz stavki za koje je ocijenjeno da imaju umjeren utjecaj odnosno za koje se smatra da predstavljaju moguću opasnost po okoliš, preporučuje se priprema kompletnog EMP-a iz Aneksa B. Međutim, kod jednostavnijih projekata kod kojih samo jedna ili nekoliko stavki imaju umjeren utjecaj, dovoljna je skraćena verzija EMP-a. U minimalnom slučaju, EMP treba obuhvatati Plan ublažavanja i rezultate Javnih konsultacija.

15. Za pripremu EMP-a je odgovoran primatelj pod-zajma. U tom zadatku može dobiti pomoć od PFI uz podršku nadležnog PIU. Ukoliko primatelj pod-zajma ne pripremi EMP, pod-projekt neće moći dobiti sredstva iz ovog Projekta.

16. Ukoliko je primatelj pod-zajma pripremio preliminarnu procjenu utjecaja na okoliš kako bi zadovoljio zahtjeve okolišne procjene FBiH/RS, istom dokumentacijom se koristi i za pripremu ovog EMP-a. PIU treba provjeriti Preliminarnu procjenu i EMP kako bi utvrdilo minimalnu ujednačenost po pitanju: (a) utvrđivanja da li se radi o istim prioritetnim pitanjima zaštite okoliša, mjerama ublažavanja i odgovornostima za implementaciju, (b) monitoring programa, (c) institucionalnih aranžmana za upravljanje okolišem.

17. Primatelj pod-zajma je odgovoran za Javnu konsultaciju. Propisi okolišne procjene FBiH i RS podrazumijevaju dvosmjernu javnu konsultaciju kao dio postupka pripreme Preliminarnog POU/ŽS tj. PUO/ŽS tj. EIA. Kad je to potrebno, PFI je, uz konsultaciju s nadležnom Jedinicom za implementaciju, dužan pregledati dokumentaciju Javne konsultacije koja je izvršena tokom pripreme Prethodne procjene kako bi se utvrdilo da li ta dokumentacija sadrži informacije navedene u Aneksu C, Odjeljak IV (Konsultacije sa lokalnim NVO i Grupama na koje projekt ima utjecaj). Ako nisu predstavljene sve informacije, ali pod-projekt ima manjih ili beznačajnih okolišnih uticaja, manje razlike u dokumentaciji se mogu smatrati prihvatljivim.

18. U vrlo rijetkim slučajevima pod-projekti mogu imati manjih okolišnih uticaja, ali PFI može utvrditi da je postojeća dokumentacija za javnu konsultaciju adekvatna. U tim slučajevima, PFI može tražiti od primatelja pod-zajma da ponovi *i pažljivo dokumentira javnu konsultaciju u skladu sa zahtjevima Svjetske banke. U takvoj situaciji, PFI treba da nacrt EMP-a obznani javnosti kao osnovu za smislen dijalog.*

19. Prije ili u toku faze 1 – osiguranja poštivanja zahtjeva FBiH/RS - PFI će obavijestiti primatelja pod-zajma o zahtjevima Svjetske banke za javne konsultacije, da se osigura da obavljene javne konsultacije ispunjavaju i zahtjeve zemlje i zahtjeve Svjetske banke.

20. U svim slučajevima, PFI u dokumentaciju pod-projekta treba uvrstiti dokumentaciju o javnoj konsultaciji.

OBJAVLJIVANJE

21. Primatelj pod-zajma je dužan objaviti EMP (i nacrt EMP koji se koristi za javne konsultacije i konačni EMP koji je revidiran po komentarima koji su primljeni tokom konsultacija) na javnom mjestu (biblioteka, zgrada općine ili vlade, itd.) u blizini lokacije projekta. Alternativno, primatelj pod-zajma EMP može objaviti na internet stranici preduzeća, i objaviti oglas putem lokalnih medija (npr. u dnevnim novinama) gdje se EMP može pogledati. Primatelj pod-zajma potom treba da uputi pismo PFI u kojem navodi datum, lokaciju i način na koji je EMP objelodanjen javnosti. PFI to pismo uvrštava u dokumentaciju pod-projekta.

22. Jedinice za implementaciju (PIU) će javno objaviti sve pripremljene EMP-ove na svojoj web-stranici, te omogućiti mehanizme za primanje komentara ili pitanja vezanih za iste.

PREGLED I ODOBRAVANJE

23. PFI je dužan pregledati i odobriti EMP. Za potprojekte za koje je pripremljen potpuni EMP zato što dati pod-projekat ima više stavki za koje je ocijenjeno da imaju umjeren uticaj ili za koje se smatra da predstavljaju moguću opasnost po okoliš, PFI treba da dostavi EMP u PIU prije nego što da odobrenje. Tek nakon se EMP odobri, pod-projekti dolaze u obzir za finansiranje sredstvima Projekta.

OBAVEZA ISPUNJAVANJA ZAHTJEVA

24. PFI će uključiti obavezu primatelja pod-zajma da će poštovati zahtjeve navedene u EMP-u u svaki pod-projektni sporazum o zajmu. Od primatelja pod-zajma će se očekivati uloži sve napore da se pod-projekt provede po principima valjanog upravljanja okolišem.

MONITORING I IZVJEŠTAVANJE

25. U okviru normalnih aktivnosti nadziranja, PFI će također vršiti nadzor dokumenata i praćenje situacije na terenu, u cilju osiguranja usklađenosti sponzora sa

okolišnim obavezama utvrđenim u ugovoru o zajmu. PFI će po potrebi kontaktirati tijela nadležna za zaštitu i provedbu mjera zaštite okoliša.

26. Svi izvještaji PFI o efektima pod-projekata, koji se podnose nadležnoj jedinici za implementaciju po dogovoru, imat će odjeljak za okolišna pitanja. U tom odjeljku će PFI navoditi da li su zadovoljeni okolišni zahtjevi koji su navedeni u ugovoru o zajmu za taj pod-projekt. Ukoliko ovi zahtjevi nisu zadovoljeni, PFI će dati preporuke za dalje korake kako bi se osiguralo njihovo zadovoljavanje. Ovisno od ozbiljnosti neispunjenog zahtjeva, PFI će uložiti posebne napore da pomogne primatelju pod-zajma u poduzimanju popravnih mjera.

ANEKS A: Projektna lista zabrane²

- Proizvodnja ili trgovina proizvodom ili aktivnošću koja se po lokalnim zakonima i propisima, odnosno međunarodnim konvencijama i sporazumima smatra ilegalnom, ili je predmet međunarodne zabrane, kao što su lijekovi, pesticidi/herbicidi, supstance koje uništavaju ozon, poliklorirani bifenili (PCB), divlje biljke i životinje ili proizvodi obuhvaćeni CITES-om
- Proizvodnja ili trgovina oružjem ili municijom
- Proizvodnja ili trgovina alkoholnim pićima (osim piva i vina)
- Proizvodnja ili trgovina duhana
- Kockanje, kockarnice, i slična preduzeća
- Proizvodnja ili trgovina radioaktivnim materijalima (ovo ne uključuje nabavku medicinske opreme, opreme za kontrolu kvaliteta (mjerjenje) i opreme koja sadrži izvor zračenja koji po mišljenju IFC-a nije značajan i/ili koji je adekvatno zaštićen).
- Proizvodnja ili trgovina slobodnim azbestnim vlaknima. Ovo se ne odnosi na nabavku i korištenje oplata od vezanih azbestnih vlakana sa sadržajem azbesta manjim od 20%.
- Pecanje pomoću plutajućih mreža u morskom okruženju korištenjem mreža dužih od 2,5 km
- Proizvodnja ili aktivnosti koje uključuju štetne ili izrabljujuće vidove prisilnog/nasilnog rada djece
- Komercijalna sječa drva u primarno tropskim vlažnim šumama
- Proizvodnja ili trgovina drvetom i drvoprerađivačkim proizvodima koji ne potiču iz kontrolirano uzgajanih šuma
- Značajna poljoprivredna proizvodnja koja zahtjeva nabavku ili korištenje pesticida ili bilo kojih drugih hemikalija
- Aktivnosti koje mjenjaju količinu ili kvalitet vode nizvodno na međunarodnom vodotoku ili pritoci
- Aktivnosti koje su locirane u osjetljivim ili zaštićenim prirodnim okruženjima, te u lokacijama koje uživaju posebne režime zaštite.

Za aktivnosti mikrofinansiranja dodati

- Proizvodnja ili aktivnosti koje uključuju štetne ili izrabljujuće vidove prisilnog/nasilnog rada djece
- Proizvodnja, trgovina ili transport značajnih količina opasnih hemikalija, ili industrijska upotreba opasnih hemikalija (uključuje benzin, kerozin, i druge naftne derivate)
- Proizvodnja ili aktivnosti koje ugrožavaju imanja koja su u posjedu lokalnog stanovništva, ili na koja polažu zakonsko pravo, bez temeljno dokumentiranog pristanka tog stanovništva

² U prethodnim verzijama dokumenta, ovaj spisak se zvao IFC Lista zabrane. Međutim, kako je lista evolvirala u toku implementacije projekta, prerasla je u "projektnu listu zabrane".

**ANEKS B-KRITERIJI ZA RAZVRSTAVANJE (SCREENING) POD-
PROJEKATA SA OKOLIŠNOG ASPEKTA**
(obrazac koji se popunjava)

Izmjene ili proširivanje postojećeg postrojenja

KRITERIJ	DA	NE	Komentar (popunjava službenik banke)
Postojeće preduzeće (vezani projekat)			
<p>Da li postojeće preduzeće posjeduje važeću dozvolu za rad, odobrenja, dozvole, itd.? Ako ne, molimo objasnite.</p> <p>Dozvole uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Građevinsku dozvolu - Upotrebnu dozvolu - Urbanističku saglasnost - Rješenje/okolinsku/ekološku dozvolu - Vodoprivrednu dozvolu <p><i>Ako ne, da li će se ulaganje koristiti za rješavanje ovog problema?</i></p>			
<p>Da li preduzeće posjeduje važeću (ili zakonom treba da posjeduje) okolinsku dozvolu ili je ista u proceduri?</p>			
<p>Da li će se putem ovog pod-projekata finansirati aktivnosti koje će povećati kapacitet aktivnosti za koje je potrebna okolinska dozvola?</p>			
<p>Da li aktivnosti koje se finansiraju podliježu posebnim zahtjevima okolišnih propisa FBiH/RS koji se odnose na vode, zrak, i rukovanje čvrstim otpadom (koje su navedene u okolinskoj dozvoli ili koje zakonom trebaju da se nadgledaju i mjere)?</p> <p><i>Ako ne, da li će se ulaganje koristiti za rješavanje ovog problema?</i></p>			
<p>Da li postoje neke neizmirene obaveze za takse, novčane kazne, ili prekršaje, ili neke druge okolišne odgovornosti (npr. aktuelan sudski postupak zbog okolišnih pitanja, itd.)</p> <p>Ako da, molimo objasnite.</p> <p><i>Ako je to slučaj, da li će se ulaganje koristiti za rješavanje ovog problema?</i></p>			
<p>Da li su zabilježene pritužbe lokalnih ljudi ili grupa ugroženih stanovnika ili nevladinih organizacija u vezi sa stanjem i radom postrojenja? Ako da, molimo objasnite.</p> <p><i>Ako je to slučaj, da li će se ulaganje koristiti za rješavanje ovih pritužbi?</i></p>			
Predloženi pod-projekat			
<p>Da li će pod-projekat proizvoditi otpadne vode i/li da li će biti potrebne mjere kontrole okoliša da bi se osiguralo poštivanje standarda FBiH/RS?</p>			
<p>Da li će pod-projekat proizvoditi emisije polutanata u zrak i/li da li će biti potrebne mjere kontrole okoliša da bi se osiguralo poštivanje standarda FBiH/RS?</p>			
<p>Da li će pod-projekat stvarati buku koja će zahtijevati mjere kontrole da bi se osiguralo poštivanje standarda FBiH/RS?</p> <p>Da li će nivoi buke utjecati na posebno osjetljive subjekte (prirodna staništa, bolnice, škole, gusto naseljena mjesta)</p>			

<p>Da li će pod-projekat trošiti, skladištiti, proizvoditi ili koristiti opasne materije koje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zahtijevaju posebne dozvole ili licence • zahtijevaju stručno ili ovlašteno osoblje • su zabranjene ili nezakonite u EU ili zapadnim zemljama • je teško, skupo i komplicirano kontrolirati nisu u skladu sa PPAH preporukama • može dovesti do zagađenja tla i vode ako se ne sprovedu adekvatne zaštitne mjere 			
<p>Da li će pod projekat stvarati otpad koji treba da se zbrine putem ovlaštenih preduzeća? (u slučaju nabavke nove opreme da li će biti potrebno staru opremu zbrinuti putem ovlaštene agencije?)</p>			
<p>Da li će se pod-projekat nalaziti unutar ili u blizini zaštićenih zona ili zona za koje Vlada razmatra zvanični zaštićeni status?</p>			
<p>Da li će pod-projekat potencijalno ugroziti područja od poznatog značaja za mjesno, regionalno ili nacionalno kulturno naslijeđe?</p>			
<p>Da li su lokalno stanovništvo ili neka NVO izrazili zabrinutost zbog utjecaja pod-projekata na okoliš ili izrazili protivljenje?</p>			
<p>Postoji li ikakav drugi aspekt pod-projekata koji bi – prilikom normalnog rada ili pod posebnim okolnostima – stvorio rizik ili imao utjecaj na okoliš, stanovništvo, ili bi se mogao smatrati ometanjem?</p>			

Obrazac popunio (klijent):

Datum:	
Ime i prezime:	
Funkcija:	
Potpis:	
Pečat:	

Obrazac pregledao (službenik banke):

Datum:	
Ime i prezime:	
Funkcija:	
Potpis:	

**KRITERIJI ZA RAZVRSTAVANJE (SCREENING) POD-PROJEKATA SA
OKOLIŠNOG ASPEKTA**
(kontrolni obrazac za internu upotrebu)

Izmjene ili proširivanje postojećeg postrojenja

KRITERIJ	DA	NE	Komentar (popunjava službenik banke)
Postojeće preduzeće (vezani projekt)			
Da li postojeće preduzeće posjeduje važeću dozvolu za rad, odobrenja, dozvole, itd.? Ako ne, molimo objasnite. Dozvole uključuju: - Građevinsku dozvolu - Upotrebnu dozvolu - Urbanističku saglasnost - Rješenje/okolinsku/ekološku dozvolu - Vodoprivrednu dozvolu - <i>Ako ne, da li će se ulaganje koristiti za rješavanje ovog problema?</i>			
Da li preduzeće posjeduje važeću (ili zakonom treba da posjeduje) okolinsku dozvolu ili je ista u proceduri?			U slučaju da preduzeće treba ili ima okolinsku dozvolu, tražite kopiju. Dozvolu uporedite sa EMP obrascem koji će da napravi klijent.
Da li će se putem ovog pod-projekta finansirati aktivnosti koje će povećati kapacitet aktivnosti za koje je potrebna okolinska dozvola?			Ako se finansira oprema koja tretira proces koji nije obuhvaćen okolinskom dozvolom EMP NIJE potrebno praviti.
Da li aktivnosti koje se finansiraju podliježu posebnim zahtjevima okolišnih propisa FBiH/RS koji se odnose na vode, zrak, i rukovanje čvrstim otpadom (koje su navedene u okolinskoj dozvoli ili koje zakonom trebaju da se nadgledaju i mjere)?			Ovdje možete pitati o mjeranju iz kotlovnica, ispuštanju otpadnih voda, mjera koje nalažu okolinska I LI vodoprivredna dozvola/saglasnost
Da li postoje neke neizmirene obaveze za takse, novčane kazne, ili prekršaje, ili neke druge okolišne odgovornosti (npr. aktuelan sudski postupak zbog okolišnih pitanja, itd.) Ako da, molimo objasnite. <i>Ako je to slučaj, da li će se ulaganje koristiti za rješavanje ovog problema?</i>			
Da li su zabilježene pritužbe lokalnih ljudi ili grupa ugroženih stanovnika ili nevladinih organizacija u vezi sa stanjem i radom postrojenja? Ako da, molimo objasnite. <i>Ako je to slučaj, da li će se ulaganje koristiti za rješavanje ovih pritužbi?</i>			
Predloženi pod-projekt			
Da li će pod-projekt proizvoditi otpadne vode i/li da li će biti potrebne mjere kontrole okoliša da bi se osiguralo poštivanje standarda FBiH/RS?			Da li je potrebna odvojena septička jama, sistem odvodnje?
Da li će pod-projekt proizvoditi emisije polutanata u zrak i/li da			Kotlovnice, prašina,

li će biti potrebne mjere kontrole okoliša da bi se osiguralo poštivanje standarda FBiH/RS?			sitne čestice i slično.
Da li će pod-projekti stvarati buku koja će zahtijevati mjere kontrole da bi se osiguralo poštivanje standarda FBiH/RS? Da li će nivoi buke utjecati na posebno osjetljive subjekte (prirodna staništa, bolnice, škole, gusto naseljena mjesta)			
Da li će pod-projekt trošiti, skladištiti, proizvoditi ili koristiti opasne materije koje: <ul style="list-style-type: none"> • zahtijevaju posebne dozvole ili licence • zahtijevaju stručno ili ovlašteno osoblje • su zabranjene ili nezakonite u EU ili zapadnim zemljama • je teško, skupo i komplicirano kontrolirati nisu u skladu sa PPAH preporukama • može dovesti do zagađenja tla i vode ako se ne sprovedu adekvatne zaštitne mjere 			Boje, lakovi, farbe, hemikalije, lijekovi, i slično.
Da li će pod projekat stvarati otpad koji treba da se zbrine putem ovlaštenih preduzeća? (u slučaju nabavke nove opreme da li će biti potrebno staru opremu zbrinuti putem ovlaštene agencije?)			Sav otpad koji ne spada u redovni, komunalni kontejner označava se sa „da“.
Da li će se pod-projekt nalaziti unutar ili u blizini zaštićenih zona ili zona za koje Vlada razmatra zvanični zaštićeni status?			
Da li će pod-projekt potencijalno ugroziti područja od poznatog značaja za mjesno, regionalno ili nacionalno kulturno naslijeđe?			
Da li su lokalno stanovništvo ili neka NVO izrazili zabrinutost zbog utjecaja pod-projekta na okoliš ili izrazili protivljenje?			
Postoji li ikakav drugi aspekt pod-projekta koji bi – prilikom normalnog rada ili pod posebnim okolnostima – stvorio rizik ili imao utjecaj na okoliš, stanovništvo, ili bi se mogao smatrati ometanjem?			

Ovaj urnek koristi službenik komercijalne banke da provjeri odgovore koje je dobio od klijenta u ovjerenom obrascu. Službenik banke naznačava u krajnjem desnom redu da li je odgovor osjenčen ili ne, i potom ovjerava pregled obrasca imenom, datumom i potpisom te određuje da li Klijent treba da napravi EMP obrazac prije nego se aplikacija proslijedi PIU i Svjetskoj banci na odobrenje.

Jedan ili više odgovora u osjenčenoj zoni uzrokuju da se pod-projekt klasificira kao kategorija II (EMP obavezan da napravi klijent). Ako nijedna osjenčena kućica nije ispunjena, pod-projekt spada u kategoriju I. Projekti kategorije III ne dolaze u obzir za finansiranje i biće eliminirani ili kroz provjeru na zahtjeve FBiH/RS ili odredbe Svjetske banke navedene u ovom dokumentu.

ANEKS C: FORMAT PLANA ZA OKOLIŠNO UPRAVLJANJE (EMP)

I. PLAN ZA UBLAŽAVANJE POSLJEDICA

Faza	Problem	Mjera ublažavanja	Cijena ublažavanja (ako je značajna)	Nadležnost*
Izgradnja	<ul style="list-style-type: none">•••••			
Rad	<ul style="list-style-type: none">••••			

* One stavke za koje je nadležan izvođač radova trebaju biti navedene u dokumentaciji ponude

II. MONITORING PLAN

Faza	Koju lokaciju treba nadzirati?	Gdje se nalazi lokacija koju treba nadzirati ?	Kako Treba nadzirati lokaciju / vrsta opreme za monitori ng?	Kada Treba nadzirati predmetnu lokaciju – koliko često, neprekidno?	Troškovi nadzora Koja je cijena opreme za nadzor ili visina naknade unajmljenog izvođača?	Nadležnost
Izgradnja						
Rad						

III. INSTITUCIONALNI ARANŽMANI

Za uspješno održavanje okolišno rada koji ne ugrožava okoliš, potrebno je ukratko razmotriti a potom grafički prikazati organizaciju u smislu korištenja podataka dobivenih tokom monitoringa: ko sakuplja podatke, ko ih analizira, ko priprema izvještaje, kome ih šalje i koliko često, i kome ih onda ta osoba šalje, odnosno, šta radi sa primljenim informacijama – ko ima ovlasti da troši, prekida, mijenja operacije, itd. Ovakve informacije se navode u koloni „Institucionalna nadležnost“ u tabeli koja slijedi.

Aktivnost	Institucionalna nadležnost
<i>Prikupljanje podataka monitoringa</i>	
Izgradnja	Izgradnja (iz “Monitoring plana”)
Rad	Rad (iz “Monitoring plana”)
<i>Analiza podataka</i>	
Izgradnja	Izgradnja
Rad	Rad
<i>Priprema okolišnog izvještaja</i>	
Izgradnja	Izgradnja
Rad	Rad
<i>Prijem/učestalost okolišnih izvještaja (ko prima izvještaje/koliko često)</i>	
Izgradnja	
Rad	
<i>Rukovodstvena aktivnost</i>	
Izgradnja	Izgradnja
Rad	<i>Rad</i>

IV. KONSULTACIJA SA LOKALNIM NVO I GRUPAMA GRAĐANA POVEZANIH SA PROJEKTOM

Potrebna je dokumentacija o slijedećem:

- Načinu na koji je objavljena obavijest o konsultaciji: koji medij(i), datum(i), opis ili primjerak obavijesti
- Datum(i) održane konsultacije
- Lokacija održane konsultacije/konsultacija
- Ko je pozvan
Ime, organizacija ili zanimanje, telefon/fax/e-mail /adresa (kuća i/ili ured)
- Ko je prisustvovao
Ime, organizacija ili zanimanje, telefon/fax/e-mail /adresa (kuća i/ili ured)
- Program/raspored sastanka
Šta će biti predstavljeno i ko će vršiti predstavljanje
- Sažetak zapisnika sa sastanka (komentari, pitanja i odgovori prezentera)
- Spisak donesenih odluka, i svih dogovorenih aktivnosti, sa navedenim rasporedima, rokovima i podjelom odgovornosti.

ANEKS D: Spisak prisutnih i zapisnik sa javne rasprave

Zapisnik sa sastanka

Projekat poboljšanja dostupnosti sredstava za mala i srednja preduzeća u Bosni i

Hercegovini

Okvir za pregled mjera zaštite okoliša

Radionica o javnim konsultacijama

Sarajevo, septembar 10. 2009

Sredinom augusta 2009. godine na web stranicama entitetskih Ministarstava finansija objavljen je nacrt Okvira za pregled mjera zaštite okoliša zajedno sa najavom za održavanje radionice o javnim konsultacijama u vezi sa nacrtom. Za potrebe dodatnog finansiranja, Okvirni dokument je ažuriran i ponovno objavljen na web stranicama PIU jedinica u martu 2012. godine. Navedeni nacrt dokumenta zajedno sa pojedinačnim pozivnicama krajem augusta je dostavljen svim ključnim učesnicima u projektu. Radionica o javnim konsultacijama je održana u Uredu Svjetske banke u Sarajevu 10. septembar, 2009. sa početkom u 11:00h i trajala je do 13:00h. Lista učesnika sastanka je priložena u aneksu ovog zapisnika.

Sastanak o javnim konsultacijama otvorili su gđin. Haris Mešinović, stručnjak Svjetske Banke za razvoj privatnog sektora te dr. Senad Oprašić, šef Odjela za zaštitu okoliša pri Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Nakon uvodnih riječi i kratkog opisa projekta, gđa. Esmā Kreso, stručnjak za zaštitu okoliša pri Svjetskoj banci prezentirala je dokument Okvir za pregled mjera zaštite okoliša. Prezentacija je obuhvatila pregled dokumenta, pojašnjenje datih mehanizama i jasno definiranje obaveza za svakog od učesnika u lancu implementacije projekta. Nakon prezentacije uslijedila je diskusija a najvažniji komentari i primjedbe su date u nastavku.

- 1.) **Gđin. Mirzet Ribić predstavnik Hypo Alpe Adria Bank** izrazio je svoju zahvalnost i podršku Projektu te naglasio činjenicu da je današnja prezentacija dala grubi okvir zadataka koji se očekuju od aktera u finansijskom posredovanju u toku implementacije projekta. Međutim, gđin. Ribić je uvjeren da bi bilo potrebno održati dodatnu radionicu kako bi se obučio poseban kadar koji bi radio na zahtjevima dostavljenih od strane malih i srednjih preduzeća uključenih u sprovedbu projekta.

- 2.) **Gđa. Nermina Skejović- Hurić predstavnica Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH** je pojasnila da Ministarstvo trenutno radi na zakonodavstvu za zaštitu okoliša na državnom nivou a koje bi zadovoljilo zahtjeve konvencija poput ESPOO i Aarhus konvencije. Ona je također objasnila načine finansiranja projekata putem IPA programa Evropske unije koji bi također mogli biti dostupni za projekte koji izlaze izvan okvira ovog Projekta. Gđa. Hurić je dalje istakla iskustvo koje je Ministarstvo steklo u pogledu zahtjeva Svjetske banke za zaštitu okoliša kroz implementaciju projekta Upravljanja slivom rijeke Neretve i Trebišnjice a koji je bio sačinjen u skladu sa zahtjevima Svjetske Banke, BiH te Hrvatske.

- 3.) **Gdin. Nihad Imamović predstavnik Udruženja poslodavaca** - je postavio pitanje da li će se finansijska podrška Projekta moći proširiti kako bi obuhvatila izgradnju spalionice za dnevni tretman od oko 70 tona biološkog/životinjskog otpada proizvedenog u fabrikama za proizvodnju automobilskih presvlaka te za proizvodnju prehrambenih proizvoda. Nakon odgovora gđin-a Mešinovića i gđe. Kreso da bi predložena spalionica bila svrstana u Kategoriju III Projekta te kako novac obezbijeđen za Projekat ne bi bio dovoljan za finansiranje navedene investicije, gđin. Imamović je iskazao svoje nezadovoljstvo nedostatkom značajnih sredstava za investiranje u BiH ekonomiju. On je također naglasio da bi Svjetska banka nakon implementacije Projekta trebala izvršiti procjenu koliki je iznos odobrenih sredstava završio u industriji a koliko se potrošilo na administraciju.
- 4.) **Gdin. Almir Šahinpašić predstavnik NLB Tuzlanska Banka** je izrazio svoju podršku ovom Projektu te istakao da zahtjevi za zaštitu okoliša definirani Okvirom za pregled mjera zaštite okoliša ne odstupaju u mnogome od zahtjeva koje je bilo potrebno ispuniti u radu sa USAID-om, EBRD-om i IFC-om. Nažalost, banke u svojim dnevnim aktivnostima nemaju ustaljene slične procedure. Gđin. Šahinpašić je naglasio potrebu za pažljivim nadzorom nad implementacijom projekta i da se osigura da svi zajamoprimci budu svjesni potrebe sprovedbe svih mjera navedenih u Planu upravljanja okolišem. To bi moglo zahtjevati i uspostavu bolje i tješnije saradnje sa odgovornim inspekcijским tijelima te sankcioniranje nepoštivanja mjera kroz odredbe u ugovornoj dokumentaciji.
- 5.) **Gđa. Ivana Ceranić predstavnica Nove Banka a.d. Banja Luka** je postavila pitanje šta bi se dogodilo ako bi se zakonski uvjeti izmjenili u toku implementacije projekta. **Gđin. Senad Oprašić** je objasnio da bi moglo doći do određenih izmjena zbog procesa usklađivanja sa Evropskom unijom a **gđa. Kreso** je pojasnila da u slučaju da dođe do izmjene zakona to će morati obuhvatiti i mehanizme o načinu ispunjavanja novih zahtjeva. Ključni zahtjev za sve krajnje korisnike je da se ispoštuju svi važeći zakonski uvjeti u entitetima u BiH.
- 6.) **Gđa. Sanda Midžić-Kurtagić predstavnica Instituta za hidroinženjering Sarajevo** je objasnila kako postoji potreba da ekonomija bude u stanju da jasno uoči i ispuni uvjete za zaštitu okoliša koje je postavila ili Svjetska banka ili lokalni zakoni. Kako bi se pojednostavila procedura, gđa. Midžić-Kurtagić je dodala da obavezna lista procjene utjecaja na okoliš koja je uvrštena u podzakonske akte nudi i listu potencijalnih zagađivača te njihov utjecaj na okoliš. Međutim, studija procjene utjecaja na okoliš- kada bude dopunjena sa odgovarajućim olakšavajućim mjerama - će poslužiti kao osnova za izdavanje okolišne dozvole. Ona je željela dodati na listu Kategorije II sve projekte koji su već dobili okolišne dozvole bez obzira na činjenicu da li se nalaze na obaveznoj listi procjene utjecaja na okoliš . Također, plan

olakšavajućih mjera u tekstualnom obliku se može jednostavno prenijeti u format prihvatljiv za Svjetsku banku tj. u Plan upravljanja okolišem. **Gđa. Midžić-Kurtagić** dalje predlaže da se na trijažnu listu u Okviru za pregled mjera zaštite okoliša uvrsti i lista važećih dozvola.

- 7.) **Gdin. Safet Daut predstavnik Fondacije Odras** je pojasnio svim prisutnim da postoji obnovljena misija za ovaj Projekat i da je očita potreba za sve aktere u finansijskom posredovanju te jedinice za implementaciju projekta da se sastaju i rade zajedno kako bi bili što bolje pripremljeni za što skoriji početak implementacije projekta.

- 8.) **Gđa. Sanja Dević predstavnica Investiciono - razvojne banke RS** je pojasnila kako ova Banka upravlja sredstvima Republike Srpske koristeći prvenstveno sredstva dobivena kroz privatizaciju Telekomu. Ona je postavila pitanje kako će jedinice za implementaciju projekta odobravati pod-projekte i koje će biti procedure? **Gđa. Kreso** je pojasnila da će ovo pitanje biti detaljnije objašnjeno na seminaru za obuku jedinica za implementaciju projekta i aktera u finansijskom posredovanju uključenih u rad Projekta.

- 9.) **Gdin. Almir Šahinpašić predstavnik NLB Tuzlanska Banka** je postavio pitanje da li će se sredstva usmjeriti ka čistijoj proizvodnji ili će se koristiti za pod-projekte koji bi trebali biti prihvatljivi za okoliš. **Gđa. Ivana Ceranić predstavnica Nove Banke a.d. Banja Luka** je pojasnila kako bi podprojekti trebali biti prihvatljivi za okoliš ali se ne moraju odnositi na unaprjeđenje okoliša. Također, ona je pojasnila kako je Nova Banka predhodno radila sa PEPSE i IFC-om.

- 10.) **Gdin. Nihad Imamović predstavnik Udruženja poslodavaca** postavio je pitanje kako će se kontrolirati kamatne stope ta da kamatne stop koje budu primjenjive na krajnjeg korisnika za istog budu i odgovarajuće. **Gdin. Šahinpašić iz NLB Tuzlanske Banke** je također naglasio da bi Svjetska banka trebala odrediti gornje granice kamatnih stopa za krajnje korisnike. **Gdin. Mešinović** je pojasnio da mandat Svjetske banke zabranjuje mjere koje „deformišu tržište“ ali je opisao predložene mehanizme koji bi trebali da osiguraju konkurentan i transparentan način određivanja kamatnih stopa za pod-zajmove od strane aktera u finansijskom posredovanju.

- 11.) **Gdin. Samir Granov predstavnik ASA Holding-a** postavio je pitanje da li će okolišne dozvole biti dovoljne u postojećoj proceduri mjera zaštite okoliša. **Gđa. Kreso, gđa. Midžić-Kurtagić i gđa. Skejović-Hurić** su objasnile da okolišna dozvola koju izdaju entitetska ministarstva može poslužiti kao dobra početna osnova i

priprema ali da će svakom od pod-projekata svrstanih u Kategoriju II biti potreban Plan upravljanja okolišem prihvatljiv za Svjetsku banku.

Projekat poboljšanja dostupnosti sredstava za mala i srednja preduzeća u Bosni i Hercegovini

Pozivnica za sastanak o Okviru za pregled mjera zaštite okoliša

11-14h, 10.septembra, 2009

Ured Svjetske banke, Sarajevo, BiH

	IME	ORGANIZACIJA	TITULA	KONTAKT TEL./E-MAIL
1	ZUŠICA JOVANIĆ	INVESTICIONO- RAZVOJNA BANKA RS	REFERENT ZA INVESTICIJU	065-535-314; 051-33129 zusicaj.jovanic@irbrs.net
2	SANJA DEVIĆ	INVESTICIONO- RAZVOJNA BANKA RS	REFERENT ZA INVESTICIONU ANALIZU	065-745-966; 051-331-275 sanja.devic@irbrs.net
3	SLOBODAN MARKOVIĆ	HYPOTEKARNA BANKA AD. BANJA LUKA	direktor finansijske	061 627 192
4	DIANA MIRČIĆ	NOVA BANKA AD BANJA LUKA	SARADNIK U RETARU	diana.mircic@novabanka.com
5	RAMA ČERANIĆ	NOVA BANKA AD BANJA LUKA	SEKRETAR BANKE	rama.ceranic@novabanka.com 051/33 33 48 065/321 966
6	JOKA MRĐEN	NOVA BANKA AD BANJA LUKA	SARADNIK CORPORATE	JOKA.MRDJEN@NOVA.BANKA.COM 051/333-359
7	SEVDA MARKSIMOVIĆ	NOVA BANKA AD BANJA LUKA	VIŠI SARADNIK CORPORATIVE BISIS	sevdamaksimovic@novabanka.com 051/333-346
8	Safet baut	Fondacija Odraz	direktor	sbaut@odraz.ba 033-277300
9	Sanda Midžić	Institut za kreditiranje	lektor direktor	sanda.midzic@nbs.com.ba 033 207 449
10	PREZIR EZVIR ČATOVIĆ	PROCREDIT BANK	DIE. ODJELA ZAMPRESA PEED	033 250950 e. catovic@PROCREDITBANK.BA
11	NIHAD IMAMOVIĆ	Asocijacija poslovača Predsjednik	Predsjednik	033 770 971 nihad.imamovic@sasa.ba
12	SANIN GRANOVIĆ	ASA HOLDING	DIREKTOR POSREDOVANJE	051 446 517 sanin.granovic@asa.ba
13	KEMIR ŠAHINBAŠIĆ	NLB Tuzla bank	direktor	031-267-410
14	Zijada Kizavac	Minis. prost. uređ. i zaštite okoliša	posrednik institucije	033-562-140
15	MREĆ AMINA	Intesa Sanpaolo	DIREKTOR TREASURY & MJEŠTICE	061 722 438
16	BORIS BERAVAC	CREDIT BANK	DIREKTOR	033-253-708
17	MIRZET ŽIBIĆ	HYPOTEKARNA BANKA	zastupnik direktora	mrcet.zibic@hypo-abc-adria.com 033 753 800
18	ABAS RŠIĆ	HYPOTEKARNA BANKA	Vršilac funkcije	033 755 314
19	SKOČIĆ-MIRIĆ	Minis. vanjske trgovine i ob. odn.	STRANAK POSRETOVANJE	033 112-365
20	SEVDA OPRASIĆ	— —	— —	— —
21.	SLOBODAN MARKOVIĆ	PARS ier uključujući agenciju za razvoj MSP. Banja Luka	direktor	051 247 440 slobodan.markovic@pars-mer.org -beravac